

HELEN-KONSERNIN OSAVUOSIKATSAUS TAMMI-SYYSKUU 2019

HELEN

Helenin tuloskehitys jatkuu hyvänä – yhteistyössä merkittävän asiakkaan kanssa hukkalämpöjä hyödynnetään yhä enemmän

Helenin tuloskehitys on jatkunut kolmannella vuosineljänneksellä hyvänä, missä onnistuneilla toimenpiteillä sähkömarkkinoilla on suuri merkitys. Helen jatkaa liiketoiminnan uudistamista keväällä vahvistetun strategian mukaisesti.

- Helenin tavoitteena on olla markkinoiden asiakaskeskeisin energiayhtiö. Yhdessä asiakkaidemme kanssa rakennamme hiilineutraalin tulevaisuuden. Loistava esimerkki tästä on tuore yhteistyö Pauligin kanssa: kahvipaahtimon ylijäämälämmöillä voidaan lämmittää jopa 1 000 kerrostalokaksiota. Elintarviketeollisuuden tuotantoprosesseista syntyvien lämpöjen kierrättäminen kaukolämpöverkkoon on Helsingin alueella ainutlaatuista, mutta uusien teknisten ratkaisujen ansiosta mahdollista, sanoo Helen Oy:n toimitusjohtaja **Pekka Manninen**.

Helen-konsernin muodostavat emoyhtiö Helen Oy sekä tytäryhtiöt Helen Sähköverkko Oy, Oy Mankala Ab ja Helsingin Energiatunnelit Oy. Osakkuusyhtiöinä konserniin on yhdistelty Voimapiha Oy, Suomen Merituuli Oy sekä Liikennevirta Oy.

Sulkeissa esitetyt luvut viittaavat edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon. Tytäryhtiö Suomen Energiaurakointi Oy on myyty 30.4.2019, jonka jälkeen sitä ei enää raportoida konsernin luvuissa.

HEINÄ-SYYSKUU 2019

- Konsernin tulos parani edellisvuodesta. Liikevaihto oli 126 milj. euroa (136 milj. euroa), liikevoitto oli 13 milj. euroa (0 milj. euroa).
- Lämpöä myytiin 17 % enemmän 647 GWh (552 GWh).
- Sähkön kokonaisymyynti kasvoi 2 % ja oli 1 032 GWh (1 015 GWh).
- Jäähdytyksen myynti laski ja oli 75 GWh (85 GWh).
- Sähkönsiirto Helsingissä toteutui edellisvuoden tasolla ja oli 986 GWh (994 GWh).

TAMMI-SYYSKUU 2019

- Konsernin tulos parani edellisvuodesta. Liikevaihto kasvoi ja oli 644 milj. euroa (611 milj. euroa) ja liikevoitto oli 128 milj. euroa (69 milj. euroa). Liikevaihdon kasvuun ja hyvään tulokseen vaikuttivat muun muassa onnistuneet toimenpiteet sähkömarkkinoilla.
- Leuto alkuvuosi vähensi lämmön myyntiä 3 % edellisvuodesta. Lämpöä myytiin 4 433 GWh (4 575 GWh).
- Sähkön kokonaisymyynti kasvoi 4 % ja oli 4 809 GWh (4 620 GWh).
- Jäähdytyksen myynti laski hieman ja oli 151 GWh (158 GWh).
- Sähkönsiirto Helsingissä toteutui edellisvuoden tasolla ja oli 3 202 GWh (3 236 GWh).

KONSERNIN AVAINLUVUT

	7-9/2019	7-9/2018	Muutos	1-9/2019	1-9/2018	Muutos
Liikevaihto, M€	126	136	-8 %	644	611	5 %
Liikevoitto, M€	13	0		128	69	86 %
Liikevoitto, %	10,2	0,2		19,9	11,3	76 %
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja, M€	10	-4		117	53	118 %
Investoinnit, M€	16	17	-5 %	44	43	2 %
Omavaraisuusaste, %	-	-		78	73	7 %
Sijoitetun pääoman tuotto (rullaava 12 kk), %	-	-		6,9	3,6	92 %
Henkilöstön määrä 30.9.	-	-		948	1 093	-13 %
Taseen loppusumma, M€	-	-		2 640	2 687	-2 %

STRATEGIA

Uudistetun strategian mukaisesti Helen vastaa energia-alan murrokseen investoimalla voimakkaasti ratkaisuliiketoimintaan ja rakentamalla kumppanuuksia.

Uudistuvassa Helenissä asiakas on entistä tärkeämmässä roolissa. Älykkäämpiä ja puhtaampia ratkaisuja kehitetään ennakkoluulottomasti vastamaan tämän päivän ja huomisen energiahasteisiin.

Helenin toiminnan perustana jatkavat lämpö, jäähdytys ja sähkö. Helenissä on vahva kokemus energianjärjestelmistä ja -tuotannosta, ja tälle osaamiselle rakennetaan tulevaisuuden ratkaisuja. Alueelliseen uusiutuvaan energiaan, älykkäisiin kiinteistöihin ja sähköiseen liikenteeseen panostetaan.

Helenin visio

Helen on markkinoiden asiakaskeskeisin energiayhtiö ja tuomme uuden energia-aikakauden mahdollisuudet jokaisen ulottuville.

Strategiset tavoitteemme:

Rohkeampi ja ketterämpi

Olemme asiakaskeskeisempiä ja panostamme meille tärkeimpien osaamisten ja kyvykkyyksien kehittämiseen. Teemme enemmän yhteistyötä ja sujuvoitamme päätöksentekoa.

Parempaa tuottoa

Vakaa ja jatkuvasti tehostuva tuote- ja palveluliiketoimintamme sähkössä, lämmössä ja jäähdytyksessä mahdollistaa investoinnit ratkaisuliiketoimintaan.

Ratkaisuliiketoiminnan vahvistaminen

Tavoitteenamme on, että uudet ratkaisualueet, kuten alueellinen uusiutuva energia, älykkäät kiinteistöratkaisut ja sähköinen liikenne muodostavat jatkossa yhä merkittävemmän osan Helenin liiketoiminnasta.

Kohti hiilineutraalia energiaa

Tavoitteenamme on hiilineutraali energijärjestelmä. Luomme yhä puhtaamman, joustavamman ja älykkäämmän energijärjestelmän ja olemme kestävien energijärjestelmien edelläkävijä.

Kasvua tukeva kumppaniverkosto

Teemme yhä enemmän yhteistyötä asiakkaidemme kanssa, vahvistamme kumppaniverkostoamme sekä sijoitamme kasvuyrityksiin.

MYYNТИ JA ASIAKKUUEDET

Helenin asiakasmäärä kasvaa edelleen, kotitalouksien asiakassopimuksia on lähes 500 000 ja Helenin energiapalveluiden piirissä on kokonaisuudessaan jopa noin kolmasosa suomalaisista.

Kaukolämmön ja -jäähdytyksen kysyntä on ollut ennakoitua vilkkaampaa ja uusia kiinteistöjä on saatu asiakkaiksi molemmille tuotteilla. Myös uusiutuvan kaukolämmön kuluttajatuotteen myynti on edennyt hyvin; tuote tarjoaa hyvän mahdollisuuden myös yksittäiselle kerrostaloasukkaalle vaikuttaa hiilijalanjälkeen.

Kaukolämpöasiakkaille suunnattu älykäs lämmönjakokeskus palveluna on tuotu aktiiviseen myyntiin ja uusia asiakkaita on saatu tasaisesti.

Uusien palveluiden (aurinkovoimalat, sähköinen liikenne, sähkövarastot) myynti on kehittynyt positiivisesti. Merkittävä onnistuminen myynnissä saatiin yhteistyössä asiakkaan, Spondan kanssa: Ylöjärvelle kauppakeskus Elon katolle rakennetaan Suomen suurin kattoasenteinen, yli megawatin aurinkovoimala.

ENERGIANTUOTANTO JA TOIMITUSVARMUUS

Sähkönjakelun toimitusvarmuus Helsingissä on noussut ennätystasolle vähäisten häiriöiden ansiosta.

Alkuvuosi toteutui noin kolme astetta normaalia lämpimämpänä, minkä vaikutuksesta lämmöntuotanto on jäänyt hieman arvioitua pienemmäksi.

Voimalaitosten käytettävyys oli korkealla tasolla ja energiantuotannon ja -jakelun optimointi onnistui hyvin.

Tukkusähkömarkkinoilla Helenin monipuolista tuotantoa, erityisesti maakaasua, lisättiin joustavasti hintatason nousuja hyödyntäen.

MERKITTÄVIÄ TAPAHTUMIA HEINÄ-SYYSKUUSSA

- Helen ja Paulig sopivat yhteisessä pilotissa hukkalämpöjen hyötykäytöstä Vuosaaren kahvipaahdimolla. Lämpöä voidaan kerätä uudella teknisellä ratkaisulla talteen niin paljon, että määrä vastaa 1000 kerrostalokaksion vuotuista lämmöntarvetta. Elin-tarviketeollisuuden tuotantoprosesseista syntyvien lämpöjen kierrättäminen kaukolämpöverkkoon on Helsingin alueella ainutlaatuista.
- Messukeskus Helsinki ja Helen Oy avasivat elokuussa Helsingin suurimpiin kuuluvan aurinkovoimalan Messukeskuksen hallikatoilla. Aurinkovoimala käynnistettiin elosyyskuun vaihteessa 2019. Samaan aikaan käynnistyi laajennusosan rakentaminen.
- Vuosaarissa järjestettiin syyskuussa alueen asukkaille ja muille kiinnostuneille tutustumispäivä Helenin voimalaitoksen toimintaan ja alueen uusiin hankkeisiin: meriveden lämpöä hyödyntävään lämpöpumpuun, biolämpölaitokseen sekä materiaali-kiertoa tehostava kaupunkijalostamoon.
- Myynnissä käynnistettiin syyskuussa uudentyyppinen trainee-ohjelma. Helen tavoittelee vahvaa kasvua uusista energiaratkaisuista ja trainee-ohjelman avulla vahvistetaan myyntiorganisaatiota.
- Allas Sea Poolilla Katajanokalla järjestettiin kaikille avoin, ilmainen tapahtuma, jonka teemana oli Helenin hiilineutraali tulevaisuus ja siihen tutustuminen.

INVESTOINNIT

Konsernin investoinnit olivat yhteensä 44 milj. euroa (43 milj. euroa). Emoyhtiön osuus investoinneista oli 28 milj. euroa (25 milj. euroa), Helen Sähköverkko Oy:n investoinnit katsauskaudella olivat 14 milj. euroa (17 milj. euroa).

RAHOITUS

Konsernin omavaraisuusaste oli 78 % (73 %) ja krollisten velkojen määrä katsauskauden lopussa oli 444 milj. euroa (584 milj. euroa).

RISKIENHALLINTA

Riskiennhallinnan tavoitteena on energian toimitusvarmuudesta huolehtiminen sekä konsernin arvon turvaaminen ja kasvattaminen pitkäjänteisesti. Liiketoiminnan merkittävät riskit liittyvät sähkömarkkinan voimakkaaseen vaihteluun ja sen yhä heikompaan ennustettavuuteen, mikä aiheuttaa liiketoimintariskejä tukku- ja loppuasiakasmyynissä sekä sähkön hankinnassa. Myös kilpailu sähkön vähittäismarkkinoilla kiristyy entisestään. Polttoaineiden hankinnassa merkittävimmät riskit ovat volyyymi- ja hintariski.

Liiketoiminnan pitkäjänteisen kehittämisen keskeinen epävarmuustekijä on toimintaympäristö, jossa poliittisen päätöksenteon seurauksena ohjausmekanismit, tavoitteet ja aikataulut muuttuvat jatkuvasti. Tällaisessa tilanteessa hiilineutraaliin energiantuotantoon liittyvien investointien pitkäjänteinen suunnittelu on haastavaa.

Riskiennhallintaa kehitetään jatkuvasti. Katsauskaudella jatkettiin riskiennhallinnan käytäntöjen kehittämistä sisäisen tarkastuksen suositusten pohjalta. Pääpaino kehityksessä oli riskiennhallintaprosessin, riskien arvioinnin ja riskirekisterin yhtenäistämässä koko konsernissa.

HENKILÖSTÖ

Jakson lopussa 30.9.2019 Helen-konsernin henkilömäärä on 948 (1 093) henkilöä sisältäen vakituiset ja määräaikaiset työntekijät. Helen Oy:n henkilömäärä on 856 (841) henkilöä ja Helen Sähköverkko Oy:n 92 (104) henkilöä.

Tytäryhtiöissä, Oy Mankala Ab ja Helsingin energia-tunnelit Oy:ssä ei ollut henkilöstöä jakson lopussa.

TUTKIMUS JA KEHITYS

Tutkimusprojektit

Kaupunkijalostamo on Helenin yhdessä Lassila & Tikanojan ja VTT:n kanssa rakentama kiertotalouskonsepti, jossa tutkitaan mahdollisuuksia hyödyntää yhteiskunnan alihyödynnettyjä materiaalivirtoja erilaisten kiertotalouslopputuotteiden raaka-aineina. Samalla prosessin hukkalämmöt ohjataan kaukolämpöverkkoon. Suunnitteilla on Vuosaareen perustettava tuotantolaitos, jonka raaka-aineina käytetään metsä- ja maatalouden tuottamaa biomassaa sekä kierrätykseen kelpaamattomia materiaaleja. Jalostuksen lopputuotteina syntyy raaka-aineita teollisuuden tarpeisiin, kuten liikennepolttoaineita tai uusiomuovia muoviteollisuuden käyttöön.

Helen on mukana EU-rahoitteisessa FlexCHX-hankkeessa (Flexible combined production of power, heat and transport fuels from renewable energy sources), jossa kehitetään tulevaisuuden energijärjestelmien konsepteja. Alkuvuoden aikana projektissa on tutkittu konseptin hyötyjä Helenin energijärjestelmään erityisesti energiavirtojen hallinnan sekä energijärjestelmän jouston näkökulmasta.

Helen osallistuu myös VaBiSys (Value-optimised use of biomass in a flexible energy infrastructure) tutkimushankkeeseen, joka toimii osana EU:n Horizon 2020:n ERA-NET-hankkeita. Hankkeessa mallinnetaan tulevaisuuden teknologiakehitystä ja ratkaisuja erityisesti biomassan käytön näkökulmasta ottaen huomioon biomassan kestävyyskriteerit sekä kehittyvät teknologiat myös muilla biotaloussektoreilla.

Helen on osallistunut SMR-ekosysteemihankkeen valmisteluihin (Small Modular Reactors, SMR = pienet modulaariset ydinreaktorit), jossa kehitetään valmiuksia uuden teknologian käyttöönottoon yhteistyössä laitetoimittajien, käyttäjien, tutkijoiden, viranomaisten ja muiden sidosryhmien kanssa. Ekosysteemihanke käynnistyy loppuvuoden aikana. Pienten modulaaristen ydinreaktoreiden soveltuvuutta Helenin järjestelmään on myös alustavasti selvitetty kahdessa selvityshankkeessa.

Tuote- ja palvelukehitystä on jatkettu energiatehokkuuteen liittyvissä palveluissa, aurinkoliiketoiminnassa ja sähköisessä liikenteessä.

NÄKYMÄT TULEVAISUUTEEN

Sähkön tukkumarkkinan hintavaihteluiden ennakoidaan voimistuvan tulevien vuosien aikana vaihtelevan tuotannon lisääntyessä. Kaukolämmön hintakilpailukyky säilyy hyvällä tasolla; investoinnit hiilineutraliuteen pitävät sen kilpailukykyisenä ja haluttuna tulevaisuudessakin.

Maakaasumarkkinat avautuvat kilpailulle vuoden 2020 alusta alkaen, jolloin tukkumarkkinoilla maakaasun siirto ja energian myynti eriytetään. Markkinan avautumisen myötä maakaasun kilpailukykyyn arvioidaan paranevan.

Tämän hallituskauden isoimpia energia-alaa koskevia tavoitteita on energiaverotuksen kokonaisuudistus. Helenin kannalta tärkein uudistustarve liittyy kaukolämpöverkkoon lämpöä tuottavien lämpöpumppujen sähköveroluokan muutoksesta nykyisestä I-veroluokasta II-veroluokkaan. Muutos on välttämätön, jotta kaukolämpöä voidaan kehittää hiilineutraaliksi. Nähdäksemme veromuutos on myös

helppo toteuttaa. Nykyisellä verotusmallilla lämpöpumppuinvestointien kannattavuus on haasteellista verrattuna perinteisiin energiainvestointeihin.

Helen on aktiivisesti vaikuttamassa siihen, että energiaverotuksen kokonaisuudistus huomioi päästökaupan ohjausvaikutuksen sekä uudet lämmöntuotannon ja asiakaspään ratkaisut, ja ettei se tuo kohtuutonta verotaakkaa nykyiselle lämmöntuotannolle ja sitä kautta lisäkustannuksia asiakkaille.

Keväällä vahvistetun strategian mukaisesti Helen vastaa energia-alan murrokseen investoimalla voimakkaasti ratkaisuliiketoimintaan ja rakentamalla strategiaansa tukevia kumppanuuksia. Voimat yhdistetään asiakkaiden kanssa hiilineutraalin tulevaisuuden rakentamiseksi – hienoina esimerkkeinä tästä katsauskaudella merkkipaaluja saavuttanut yhteistyö sekä Pauligin, Spondan että Messukeskuksen kanssa.

Helsingissä 31.10.2019

Pekka Manninen
Toimitusjohtaja

MYYNТИ

GWh	7-9/2019	7-9/2018	Muutos	1-9/2019	1-9/2018	Muutos
Sähkönmyynti	1 032	1 015	2 %	4 809	4 620	4 %
Sähkösiirron myynti	986	994	-1 %	3 202	3 236	-1 %
Lämpö	647	552	17 %	4 433	4 575	-3 %
Jäähdytys	75	85	-12 %	151	158	-5 %

Muutosprosentit laskettu tarkoista luvuista

TULOSLASKELMA

milj. euroa	7-9/2019	7-9/2018	Muutos	1-9/2019	1-9/2018	Muutos
LIKEVAIHTO	126	136	-7 %	644	611	5 %
Valmistus omaan käyttöön	1	1	-52 %	3	5	-36 %
Liiketoiminnan muut tuotot	3	1	111 %	6	5	36 %
Kulut						
Energianhankinta	-11	-18	-35 %	-52	-57	-9 %
Voimalaitospolttoaineet	-35	-37	-7 %	-249	-255	-2 %
Muut kulut	-39	-53	-26 %	-130	-146	-11 %
Poistot	-32	-31	1 %	-95	-94	1 %
LIKEVOITTO	13	0		128	69	86 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-3	-5	-30 %	-12	-16	-26 %
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	10	-4		117	53	118 %
Verot	-3	-2	58 %	-8	-6	39 %
Vähemmistöosuudet	0	0		0	0	
TILIKAUDEN VOITTO	6	-7		109	48	127 %

Muutosprosentit laskettu tarkoista luvuista

TASE 30.9.2019

milj. euroa	9/2019	9/2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	41	56
Konserniliikearvo	27	29
Aineelliset hyödykkeet	1 775	1 832
Sijoitukset	312	314
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Polttoaineet	69	90
Muu vaihto-omaisuus	0	6
Saamiset	212	158
Rahat ja pankkisaamiset	204	202
YHTEENSÄ	2 640	2 687
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	600	600
Muut rahastot	1 251	1 251
Edellisten tilikausien voitto	107	69
Tilikauden voitto	109	36
Vähemmistöosuudet	5	6
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma	448	589
Lyhytaikainen vieras pääoma	120	136
YHTEENSÄ	2 640	2 687

Osavuositarkastus on tilintarkastamaton.